

Nadaljnja težava naših otrok je preobremenjenost učencev na učiteljskih in strokovnih šolah, o katerih starši po pravici tožijo. Po ukazu št. 37 do 42 ur tedensko. Poleg tega pa še študij in naloge doma nekaj ur na dan, — vse to skupaj da mnogo več ur na dan kakor to dovoli naša socialna zakonodaja za odraslega delavca. Gospodje, ki delajo take učne načrte, bi dobro storili, če bi sami na šolski klopi poskusili nekaj tednov tak učni načrt, potem bi ga gotovo ne uvedli.

Posledice takih zahtev so pri nekaterih periodični študij posameznih predmetov (»špricanje«); pri drugih, ki so natančnejši, pa duševno in telesno izčrpanje in bolezen že pred zrelostnim izpitom ali pa kmalu potem, kar povzroča družini, posamezniku in državi nepopravljivo škodo.

Bodočnost našega učiteljskega naraščaja je pokazal predavatelj nazorno v slikah. Pred vojno je bilo število učiteljskega naraščaja

leto za letom precej enakomerno, starejši letniki pa so enakomerno odpadali, tako da je bilo najmlajših največ, najstarejših pa najmanj. Danes, po petnajstih letih, se je slika spremenila, da imamo mladih učiteljev najmanj, največ jih je že s približno 15 in več službenimi leti. Če gre to tako naprej kakor zadnji dve leti, bomo imeli po prihodnjih 15 letih večino učiteljev s 25 in več službenimi leti, mladih pa nobenih, in to vse zaradi tega, ker nastavljamo premalo mladih učnih moči in ker jih tudi ne bomo mogli nastaviti, če so meščanske šole prazne, učiteljska prazna.

Prosvetni načrti se ne smejo in ne morejo delati iz leta v leto, v okviru finančnega zakona, ampak delati za desetletja naprej. S to ugotovitvijo se predavatelj obrača posebno na naše gospode poslance in senatorje ter prosi, da jo upoštevajo, da obvarujejo našo prosveto pred nadaljnjo škodo.

Pedološki kongres v Brnu

Češkoslovaški znanstveniki, ki se bavijo s proučevanjem otroka, so sklenili na zadnjem pedološkem kongresu v Bratislavi, naj se vrši letošnji v večjem obsegu v Brnu. Na čelo pripravljalnega odbora je stopil profesor brnske univerze dr. Mihajlo Rostohar, naš ožji rojak; doma s Krškega polja. Ze lanske leto je pričel kongresni odbor pripravljati ves podrobni program in si je sestavil bogato listo predavateljev z vsega slovanskega sveta. Zato se letošnji pedološki kongres, ki se bo vršil koncem tega meseca, po pravici imenuje v s l o v a n s k i. Sodelujejo najodličnejši znanstveniki s češkoslovaških univerz, prijavljeni so predavatelji iz Poljske in celo Rusije. Izmed Jugoslovancev pa bodo sodelovali: dr. Ozvald iz Ljubljane; Individualna risarska nadarjenost otroka v predšolski dobi; prof. dr. H. Mandić iz Zagreba; Oblika otroške glave in njene spremembe v šolski dobi; Vlada Petrović iz Beograda; Razvoj čitalnega pouka v Jugoslaviji; direktor Miodrag Matić iz Jagodine; Razvoj šolstva za anomalno deca v Jugoslaviji; inspektor Veljko Ramadanović iz Beograda; Gluha deca v Ameriki in v Evropi; ministerjalni inspektor Skala Anton iz Beograda; Vpliv učiteljeve osebnosti na učenca v pubertetni dobi; prof. dr. Branislav Krstić iz Beograda; Duševni razvoj podeželskega otroka po dovršenju šole.

Za kongres, ki se bo pričel 28. t. m. in bo 3 dni, vlada tudi med našim učiteljstvom precejšnje zanimanje. Na sporočilo pisca teh vrst, ki je v osebnih stikih s kongresnim predsednikom dr. Rostoharjem, mu je slednji javil pred dnevi, da je za udeležence iz Jugoslavije rezerviranih še več ugodnosti kakor za prijavitelje iz ostalih držav, 50 našim učiteljem bo odbor pripravil v Brnu za časa kongresa brezplačno hrano in stanovanje. — Vožnja stane za progo Ljubljana-Mari-bor-Gradec-Dunaj-Brno in nazaj v 3. razr. brzovlaka brez popusta ca. 1000 Din. Za udeležence pa je dovoljena v Jugoslaviji 50% povlastica, v CSR pa 35%. Iste ugodnosti seveda veljajo tudi za osebne vlake, kar bi vožnjo izdatno pocenilo. Sicer pa daje vsem udeležencem podrobnejše informacije »Putnik«. Legitimacije za znižano vožnjo in vse ostale informacije pa daje tudi »Pripravljalni odbor za vseslovaški pedološki kongres — Brno — CSR, Sirotče ulica 7.

Z ozirom na velik pomen letošnjega kongresa, ki bo, kakor zatrjujejo prireditelji, mejnik v proučevanju slovanskega otroka, bi bilo umestno, da se ga udeležijo tudi čim več slovenskega učiteljstva. Zdjaj je pač najlepša prilika, da usmerimo študij pedagogije v slovansko smer. Izredne ugodnosti bodo mnogemu dobrodošle, da pohiti koncem tega meseca v Brno, v bratsko češkoslovaško zemljo, ki ga bo uverila o velikem napredku naših severnih bratov. —nč—

Učitelji abiturienti, tovariši in tovarišice, bodite nam pozdravljeni!

Naša najmlajša učiteljska generacija si je organizirala prvi tečaj, na katerega ste prišli kot predstavniki najmlajšega učiteljskega rodu, ki se bori za svoj obstanek, ki pa navzlic vsem težkočam ne pozablja, kaj je dolžna svojememu stanu, svojememu narodu in državi ter sama sebi.

Sešli smo se iz potrebe, da si povemo vse, kar se nas tiče, da si s tem olajšamo naša srca in da dvignemo svojo samozavest.

Zavedati se moramo, da je naša rešitev v neprestanem delu. Le z delom se bomo obdržali na tisti višini, ki nam kot učiteljem po vsej pravici pristojata.

Z veliko udeležbo ste pokazali vsem, ki nam očitajo zgolj kruhoborstvo, da bomo stebri, na katerih naj slone temelji naše države, saj so bili od nekdaj učitelji tisti, ki so kovali usodo svojememu narodu.

Zelimo, da nam bodo dnevi, ki jih bomo preživeli skupaj in v skupnem delu, ostali v svetlem spominu, ko smo ramo ob ramo iskali sredstev iz našega položaja ter gradili načrte za našo bodočnost.

Andrej Debenak:

Vtisi iz učiteljske studijske ekskurzije po Čehoslovaški

(Nadaljevanje.)

V razgledovanju mesta Brna nam je bila privlačna točka znani grad Špilberg na 283 m visokem hribočku. Razkričje je grad zaradi svojih srednjeveških kasemat, katere so služile oblastem v srednjem veku, predvsem za politične in druge prestopke.

Se za Marije Terezije so jih mučili in mrevarili na najstrašnejše načine. Jožef M., ki se je dal sam uro časa privezati v celico, kjer so pustili vodo kapljati na glavo, je nekatero načine trpinčenja prepovedal. Upravljalci pa so kasemat do leta 1855. Štiri leta pozneje so nekatere prostore preuredili v vojašnico, le spodnje so pustili za nazorne svedoke nečlovečnosti minulih dob.

Dolgi hodniki brez oken in svetlobe, vlažni in mrzli so vzbujali v nas občutke groze: hodniki polni verig, okov in natezalnic, raznih škripcev in napenjalnih koles. V poltemi smo si predstavljali spašene obraze, slišali divje krike mučencev, katerim so trgali roke in noge, ščipali za nohte, mečkali in lomili kosti, s posebnimi obroči davili okoli vratu ali pa jim vlivali tekoč svinec v meso. Grozovita je izmišljotina vikanje tako zvanih »španskih hrusk« v usta, napolnjenih s poprom, da ga je nesrečnik ob vsakem vdihu dobil vase. Kašljati je moral. S tem pa je vedno več popra potegnil vase. Skrvavel in

zadušil se je. Nazadnje vidimo, pa še ozke, štirioglate luknje, v katerih so žrle sestradane podgane in miši.

Celica barona Trenka. Najboljša, z medlo svetlobo. Sedaj visi v njej velika slika, ki ga predstavlja v naravni velikosti. Že od prej sem vedel, da je tu težke dneve doživljal znani italijanski pesnik Silvio Pellico. Ogle-dali smo si njegovo celico. Tako kot vse druge. Veriga in gosta mračnost. Kako je v njej pisal, smo se povpraševali. V njegovem muzeju hranijo s krvjo pisane vrste. Sedaj je razobešenih v celici polno vencev njegovemu spominu.

Se mnoga, mnoga imena. Znana in nepoznana. Vlečejo se skozi celice kot težke verige. Vsiljujejo se prizori iz srednjega veka, obrazi alkimistov, čarodejev in čarovnic, ciglanov ter političnih obtožencev in tistih 150 poljskih revolucionarjev, ki so se borili za samostojnost Poljske v letu 1845. Trgajo ušesa salve, ki so podrlle češke »veleizdajalce«, ki so se borili za svobodo svoje domovine.

Pardubice. Od daleč godba in množica. Tovariši pri oknu si daje odgovor: nedelja je, najbrž imajo kako prireditve ali slavnost.

Ob izstopu nas pograbi val množice, četudi ne vemo kam. Vse nam v poset. Razvije se povorka tisočglave množice, godba udarja koračnico. Mehko razpoloženje nas nosi do Šokolskega doma. Iznemadje me tekoča slovensčina. Markantni obraz s kratko sivo brado. Prepričan, da je Slovenec. Izvrsten poznavalec našega življenja, redaktor Strakaty. Nasproti je prišel iz Prage, da bi si nabral snovi

e) Učiteljica na deželi;
d) Naši pogledi za poglabljanje učitelja v milje delovnega ljudstva. — Pokaže naj pot, po kateri moramo iti, da bomo vedno in povsod kos nalogam, ki nam jih stavlja država, narod in učiteljski stan.

II. del govori o vsem, kar direktno zadeva brezposelne učiteljske abituriente.

1. Naš položaj.
2. Razgovori o delu odseka brezposelnih učiteljskih abiturientov v preteklosti, sedanjosti in bodočnosti.

III. del kaže samostojno delo brezp. učit. abiturientov in vse zajednice tečajnikov.

1. O ustanovitvi potovalnega fonda.

Splošne vesti

PROGRAM TEČAJA ZA BREZPOSELNE UCITELJSKE ABITURIENTE.

Tečaj se bo vršil 19., 20. in 21. oktobra v dvorani Delavske zbornice.

19. oktobra 1933. Dopoldne ob pol 9. uri: E. Gangl: Učiteljstvo in Sokolstvo. Dr. K. Ozvald: O vzgoji in vzgojevalcih. — Popoldne ob pol 15. uri: Dr. St. Gogala: Življenje vzgaja. Ivan Strukelj: Iz prakse učitelja in šol. upravitelja. — Zvečer ob 20.: Narodne pesmi (poje kvartet). Vojko Jagodič, učit. abit.: O ustanovitvi potovalnega fonda. 1. koreferat: Uratarič Bogdan: O ustanovitvi odseka prijateljev vaške kulture. 2. koreferat: Ida Turkova, učit. abit.: Potreba in važnost naše pomoči na vasi.

20. oktobra 1933. Dopoldne ob 8. uri: Hospitacije na mestnih osnovnih šolah. — Popoldne ob pol 15. uri: Andrej Skulj: Delo in naloge podežel. učitelja. Skulj-Grumova: Učiteljica na deželi. — Zvečer ob 20. uri: Narodne pesmi (poje kvartet). Stana Zemljakova, učit. abit.: Problem ženskega gibanja. 1. koreferat: Majda Lovšćetova, učit. abit.: Zenska emancipacija. 2. koreferat: Jenko Metod, učit. abit.: Naš odnos do ženskega gibanja.

21. oktobra 1933. Dopoldne ob pol 9. uri: Jagodič Vojko, učit. abit.: Naši pogledi za poglabljanje učitelja v milje delovnega ljudstva. Tomšič Janez, učit. abit.: Naš položaj. — Popoldne ob pol 15. uri: Razgovori o nadaljnjem delu odseka brezposelnih učit. abiturientov. — Zvečer ob 20. uri: Akademija.

AKADEMIJA

brezposelnih učiteljskih abiturientov v dvorani Delavske zbornice 21. oktobra 1933 ob 20. uri.

1. Uvodna beseda: Janez Tomšič. — 2. Gorjanska (narodna). Schwab: Oj dekle, kaj s' tak žalostno. (Poje kvartet: gg. Segedin J., Tomšič J., Lumber S., Grum A.) — 3. Per Lassen: Crescendo (klavir solo). Ad. Jensen: Kolo (klavir solo). (Igra gđ. Milena Troštova.) — 4. Srečko Kosovel: Balada. (Deklamira Niko Slapar.) — 5. Mozart: Vijolica. Delibes: Arija iz opere »Lakme«. (Sopran solo. Poje gđ. Majda Lovšćetova.) — 6. Schubert: Čebelica. (Violina solo. Igra g. Drago Zajc.) — 7. Svetek: Pod noč. Vogrič: Lahko noč. (Poje kvartet.) — 8. Jagodič Vojko: Film našega življenja: V življenje. Deložacija. Vsega preveč. Za kruhom. Svetli trenutki. Sam s seboj. Podpore. Ekstaza. Spoznanje.

Akademija se bo vršila samo za udeležence tečaja in njihove goste!

— Celjsko učiteljsko društvo. Na zadnjem zborovanju je bil sprejet proračun za l. 1933./34., po katerem znaša mesečna članarina: a) za redne člane 16 Din, b) za staro-upokojence in z učitelji poročene učiteljice 8 Din. Nakazujte redno članarino, da prihranite blaginjaku nepotrebne opomine in pošne stroške. Skrajni čas je tudi za poravnavo

2. O ustanovitvi odseka prijateljev vaške kulture.
3. Potreba in važnost naše pomoči na vasi.
4. Problem ženskega gibanja.
5. Zenska emancipacija.
6. Naš odnos do ženskega gibanja.

IV. del: Akademija. Pokazala bo sredstva in efekt kulturnega dela odseka brezp. učit. abiturientov.

Upamo, da bo imel naš tečaj pozitiven uspeh, ker je bila mladina vedno zvesta svojim idealom.

Zelimo vam prijetno bivanje v naši beli Ljubljani in vse ponovno toplo pozdravljamo.

Za odsek brezp. učit. abiturientov:

Tomšič Janez.

lanske članarine. Sicer društvo ne bo moglo vršiti svojih obveznosti napram sekciji. — Blagajnik.

— Udeležencem združno-knjigovodskega tečaja. Vsem udeležencem letošnjega združno-knjigovodskega tečaja, ki se je vršil od 3.—22. julija, sporočamo, da tečaj še ni odobren od ministrstva. Takoj, ko bo ministrstvo odobrilo tečaj, bomo poslali vsem udeležencem potrdila, oziroma izpričevala. — Toliko v odgovor na razna povpraševanja.

— Prošnja za staro Widrovo »Prvo čitanko«. Na onih šolah, kjer se je uvedla Fleretova »Moja prva čitanka«, imate gotovo še kako dobro Widrovo »Prvo čitanko«, ki je ne rabite. Prosim dotične krajevne šolske odbore in šolska upraviteljstva, da bi darovali te čitanke revnim učencem na ogrski meji v Prekmurju. S tem boste naredili človekoljubno in narodno delo. Knjige naj se pošljejo na sresko načelstvo — prosvetni oddelek v Dolnji Lendavi, Prekmurje. Za darovane knjige se vsem darovalcem vnaprej najlepše zahvaljujem. — Mikuž Matej, sreski šolski nadzornik.

— Slovenska šolska matica pripravlja svojim članom (naročnina: 30 Din) za letošnji božič sledeče knjige: 1. Dr. J. Jeraj: Naša vaša. To bo nazorna ter čudovito pestra slika slovenske vasi s sociološkega, psihološkega in kulturnega vidika. Ta z razumom in s srcem pisana knjiga prinese nekaj, brez česar si ne moremo misliti globlje pojmovanje vzgojnega dela v šoli in izven šole tam zunaj med kmetjskim ljudstvom. — 2. Dr. St. Gogala: Temelji obče metodike. Vsebinska delu je ne iz knjig, temveč iz pisateljeve šolske prakse rastoča teorija metodičnih vprašanj, ki zadevajo psihološki proces izobraževanja iz vzgajanja. — 3. In v Pedagoškem Zborniku se objavijo tile aktualni prispevki iz sodobnega vzgojstva: K. Ozvald: Nove psihološke smeri (psihološka, individualna psihologija) in vzgojna vprašanja. V članku se razbira stvarno jedro in pa pedagoški pomen teh struj. — Dr. B. Škerlj: Socialno-antropološka študija k vprašanju manj vrednega otroka. Naš mladi antropolog, ki že tujina postaja nanj pozorna, je ta svoj spis bogato dokumentiral z izredno zanimivimi, z živega vrezanimi »rodovniki«. — Fr. Milčinski - I. Puhar: Pijanec pred sodiščem. Pretresljiva in kar po vzgojniku največjega kova vpjoča slika iz bitja in žitja sedanje slovenske generacije. Hkratu spomin za obletnico smrti Fr. Milčinskega, ki je bil pedagoški usmerjena osebnost prve vrste. — M. Senkovič: Naloga, načela in sredstva domače vzgoje. Prispevek je zamišljen kot praktični napotek staršem in vzgojiteljem ter nudi snov za predavanja in razgovore na roditeljskih sestankih. — I. Šedivy: O bolgarskem šolstvu. Tukaj se organski nadaljuje serija o slovanskem šolstvu, ki je v lanskem Ped. Zborniku načela s poljskim in bo prihodnje leto nadaljevala s češkim šolstvom. — Ako se dosedanja številna naročnikov (2600) primerno zviša, bi letos izšla kot četrta publikacija še knjiga, ki s svojo vsebino po vsem svetu vzbujajo največjo pozornost ter jo je za Slov. šol. matico po-

tisočero luči svetlobnih reklam. Po zgodovinskih središčih drve avti drug za drugim. Od tega hitenja in strujanja smo bili kar zmedeni. Ritem, ki ga nismo bili vajeni. Utrip življenja. Na križiščih je avtomatično uravnavanje prometa. Na čas je ena ulica odprta: ljudje in avti jo prečijo. Medtem se v drugih zbirajo. Vsi nestrpno silijo. Barva luči se spreminjajo. Vse se zapodi. Druga se zapre. Tako se poganja tok vso noč.

Trčim za Dalmatincom - krošnjarjem.

»Jesi li Matej?«

»Jesam!«

»Pa kako živiš?«

Popravi si breme. Misli na kruh.

Brezhibni tok življenja skozi nas kot brezkončna veriga. V zanimivih kontrastih vlemesta ob Vltavi se združujeta stari in novi stil življenja.

Hospitirali smo na poskusni šoli in se seznanjali z novodobnimi izsledki in preizkušenimi načini izvajanja pouka. Vodil in tolažil nam je prijazen docent dr. Pfhoda, znan reformator, po katerega direktivah in zamislekih se izvaja šolska reforma v državi. Poznala sva se že od prej. Takoj me je popraševal kako je pri nas, kako ta in oni šolnik. Pozna jih dobro. Bolje kot mi.

Pozanimal nas je kolektivni recit. zbor, ki nam je spregovoril težko Bezručovo pesem. Značilnost in diferenciacija pouka. S slabšo nadarjenimi se pečajo največ. Samodelavnost razvijajo s posebnimi teksti, ki jih sestavi komisija pod vodstvom Pfhode. Zaje-